

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-1S/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020200188
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Rudinská
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:1020200188.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Rudinskej a členov senátu JUDr. Róberta Jakubáča, PhD. a JUDr. Lucie Kúdelčíkovej v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/XX, XXX XX D., právne zastúpený: Mgr. Matúš Macko, advokát, so sídlom Karpatská 804/10, 089 01 Svidník, IČO: 50 424 777, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SVS-OSO-2019/009149 zo dňa 25.11.2019, takto

rozhodol:

I. Správny súd **z r u š u j e** rozhodnutie žalovaného č. SVS-OSO-2019/009149 zo dňa 25.11.2019 a vec **v r a c i a** žalovanému na ďalšie konanie.

II. Správny súd žalobcovi **p r i z n á v a** voči žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

I.
Priebeh administratívneho konania

1. Žalobca žiadosťou zo dňa 14.11.2018, podanou prostredníctvom Okresného úradu Prešov, odboru všeobecnej vnútornej správy, (ďalej aj len „žiadost“) požiadal o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky z osobných ako aj pracovných dôvodov. V žiadosti uviedol, že je poľský štátny občan, na Slovensku má trvalý pobyt od roku 2009, v roku 2017 nadobudol vlastný rodinný dom vo Svidníku. S manželkou nežije v spoločnej domácnosti, manželka žije v Poľskej republike. V roku 2009 si založil na Slovensku spoločnosť GAMA PLUS, s.r.o., v ktorej pôsobí ako jeden zo spoločníkov a konateľov. Väčšina jeho pracovných aktivít je sústredená na Slovensku a mal za to, že nadobudnutím občianstva SR sa zlepší jeho sociálne postavenie.

2. Žalovaný rozhodnutím označeným ako „Rozhodnutie o zastavení konania – zaslanie oznámenia“ č. SVS-OSO-2019/009149 zo dňa 25.11.2019 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“) oznámil žalobcovi zastavenie konania o jeho žiadosti podľa § 8a ods. 5 zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 40/1993 Z. z.“), nakoľko nespĺňa zákonnú podmienku pobytu podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z., pretože nemá na území Slovenskej republiky nepretržitý trvalý pobyt aspoň 8 rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti. Na splnenie podmienky pobytu sa vyžaduje nepretržitá fyzická prítomnosť na území Slovenskej republiky počas posudzovaného rozhodného obdobia a aj počas konania o žiadosti. Žalovaný ďalej poukázal na potvrdenie Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pobočky Svidník zo dňa 02.10.2018, z ktorého vyplýva, že žalobca je zdravotne poistený až od 01.03.2013 a na správu Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník zo dňa 31.07.2019, z ktorej vyplýva, že je na území Slovenskej republiky evidovaný

v registri Sociálnej poisťovne až od 01.03.2013 ako zamestnanec v GAMA PLUS, s.r.o. a do tohto dátumu v registri evidovaný nebol. Záverom žalovaný zdôraznil, že na splnenie zákonnej podmienky pobytu podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z. sa vyžaduje nepretržitá fyzická prítomnosť na území Slovenskej republiky počas posudzovaného rozhodnutého obdobia, čo v prípade žalobcu nebolo splnené.

II.

Žaloba

3. Žalobca sa včas podanou žalobou domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenia vecí žalovanému na ďalšie konanie. V žalobe citoval čl. 23 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR, § 7a ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z., § 2 ods. 1 písm. k), § 67 ods. 1 a ods. 3 písm. a) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 404/2011 Z. z.“) a tiež § 3 ods. 2 písm. a), písm. b) a § 3 ods. 10 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov. V zmysle citovaných zákonných ustanovení považoval výklad žalovaného ohľadom podmienky nepretržitého trvalého pobytu za nesprávny, nezákonný a dokonca protiústavný.

4. Podľa stanoviska Prezídia Policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Prešov, Oddelenia cudzineckej polície Prešov (ďalej aj len „cudzinecká polícia“) č. PPZ-HCP-PO8-36-006/2018-ŠO zo dňa 14.12.2018 bol žalobcovi povolený trvalý pobyt od 10.10.2009, pričom žiadosť o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky podal dňa 20.11.2018, t. j. po uplynutí viac ako 9 rokov nepretržitého trvalého pobytu. Právo na trvalý pobyt mu od 10.10.2009 nebolo odňaté ani zrušené. Výklad žalovaného k zákonnej požiadavke uvedenej v § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z. je podľa názoru žalobcu v rozpore s gramatickým a logickým výkladom tohto ustanovenia. V tomto ustanovení je uvedené, že štátne občianstvo je možné udeliť tomu, kto okrem iného spĺňa podmienku nepretržitého fyzického pobytu na území Slovenskej republiky po dobu 8 rokov a nie tomu, kto je nepretržite fyzicky prítomný na území Slovenskej republiky po dobu 8 rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti. Pripustením správnosti takéhoto názoru by mohlo dôjsť k extrémnej situácii a k znemožneniu nadobudnutia občianstva komukoľvek, kto nebude nepretržite fyzicky prítomný na území Slovenskej republiky po dobu 8 rokov.

5. Žalobca tiež namietal, že tvrdenie žalovaného o tom, že nespĺnil podmienku podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z., je v rozpore s obsahom administratívneho spisu a odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Dôkazom o nepretržitom pobyte žalobcu na území Slovenskej republiky by malo v prvom rade byť vyjadrenie príslušného policajného oddelenia a nie to, že je zdravotne a sociálne poistený až od 01.03.2013. Do tohto dátumu bol verejne zdravotne poistený v Poľskej republike. Pokiaľ ide o registráciu v Sociálnej poisťovni, v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nemal žalobca povinnosť byť registrovaný, keďže v tomto období pôsobil na území Slovenskej republiky len ako spoločník a konateľ spoločnosti GAMA PLUS, s.r.o., ktorá nezamestnávala žiadneho zamestnanca.

6. Vzhľadom na ekonomické aktivity vyvíjané na Slovensku mal žalobca za to, že jeho prínos pre spoločnosť by nemal byť spochybňovaný. Dňa 04.09.2009 ako jediný spoločník založil spoločnosť GAMA PLUS, s.r.o. a v priebehu tohto roka musel byť fyzicky prítomný na území Slovenskej republiky z dôvodu, že uskutočňoval právne úkony vyžadujúce si jeho fyzickú prítomnosť, a to úkony smerujúce k založeniu a vzniku spoločnosti a tiež zabezpečoval priestory nevyhnutné pre podnikanie. V roku 2011 žalobca podľa jeho vyjadrenia investoval na Slovensku finančné prostriedky vo výške 80 836,23 eur, osobne vyhľadával priestory pre samoobslužnú umýváreň áut, rokovoval s dodávateľmi, zabezpečil kúpu pozemku a technológií a dohliadal na samotnú výstavbu samoobslužnej umývárne áut. Keďže v tom čase bol jediný spoločník a konateľ danej spoločnosti, tieto činnosti za neho nemohol vykonávať nikto iný. V spoločnosti GAMA PLUS, s.r.o. sa zamestnal v roku 2013, vtedy mu vznikla povinnosť byť zdravotne poistený a registrovať sa v Sociálnej poisťovni, čo žalobca aj urobil.

III.

Vyjadrenie žalovaného

7. Žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 29.06.2020 navrhol, aby súd žalobu zamietol. Poukázal na to, že na splnenie podmienky ustanovenej v § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z. nepostačuje

iba administratívna evidencia pobytu na území Slovenskej republiky. Napriek tomu, že žalobca mal na území Slovenskej republiky povolený pobyt príslušným oddelením cudzineckej polície od 10.10.2010, na účely konania je potrebné preukázanie fyzickej prítomnosti žiadateľa na tomto území.

8. Vzhľadom na skutočnosť, že sa žalobca zamestnal vo svojej spoločnosti od 01.03.2013 (od 15.04.2013 sa v nej zamestnal aj jeho syn) a odvtedy si platil na území Slovenskej republiky zdravotné poistenie a odvody do Sociálnej poisťovne, vznikla pochybnosť o jeho fyzickej prítomnosti na území Slovenskej republiky počas celej rozhodnej doby a túto pochybnosť nevyvrátil ani v žalobe. V súvislosti s argumentáciou žalobcu ohľadom jeho pracovných aktivít na Slovensku žalovaný uviedol, že založenie spoločnosti na území iného štátu automaticky nepreukazuje fyzickú prítomnosť žiadateľa. V praxi sa vyskytli prípady, kedy mali cudzinci založené podnikateľské subjekty za účelom získania prechodného/trvalého pobytu na území Slovenskej republiky, pričom na naše územie vstupovali na deň/dva a zas sa vracali do domovskej krajiny a ich podnikateľské subjekty nevykazovali žiadnu činnosť. Z uvedeného dôvodu si žalovaný žiada od podnikateľov, prípadne živnostníkov aj ďalšie informácie na preskúmanie pobytu žiadateľa a jeho integrácie, napr. aj z príslušného daňového úradu alebo Sociálnej poisťovne. Všetky zistené okolnosti je pri rozhodovaní potrebné vziať do úvahy.

9. Podľa názoru žalovaného si žalobca nesprávne vykladá právo na slobodný pohyb a pobyt v rámci štátov Európskej únie. Cudzincom s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky a rovnako aj občanom Európskej únie nič nebráni, aby na našom území naďalej žili a podnikali, ale nie každá integrácia cudzinca do našej spoločnosti musí byť automaticky zavŕšená udelením slovenského štátneho občianstva. Ďalej poukázal na to, že na správne konanie o žiadosti o udelenie štátneho občianstva sa vzťahuje osobitný predpis – zákon č. 40/1993 Z. z. a pojem „nepretržitý pobyt“ sa na účel tohto konania posudzuje inak, ako v režime zákona č. 404/2011 Z. z. Administratívna evidencia pobytu žiadateľa na našom území nestačí, vyžaduje sa jeho fyzická prítomnosť. V tejto súvislosti žalovaný citoval časť odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/80/2013-31 zo dňa 04.09.2014, ktorý bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo/107/2014, v ktorom najvyšší súd okrem iného konštatoval, že „... V predmetnej veci žalobca namieta skutočnosť, že požiadavka žalovaného, aby sa žalobca zdržiaval na území SR až do času vydania konečného rozhodnutia vo veci, bola nad rámec zákona. Najvyšší súd sa s týmto názorom žalobcu nestotožňuje.“

10. Štátne občianstvo Slovenskej republiky nemožno odobrať. Je to trvalý zväzok medzi občanom a štátom a je potrebné uprednostniť záujmy štátu nad individuálnymi záujmami, a preto žalovaný pri rozhodovaní postupuje mimoriadne dôkladne a pri akejkoľvek pochybnosti využije svoju právomoc a štátne občianstvo neudelí. Štát je povinný zabezpečovať ochranu práv a slobôd svojich občanov, dohliadať nad dodržiavaním zákonnosti, spoločenských a morálnych princípov, v záujme rešpektovania zásad verejného poriadku a bezpečnosti štátu. Z týchto dôvodov je výsostným oprávnením, ako aj povinnosťou štátu, dôkladne zvážiť všetky skutočnosti relevantné pre udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky.

IV.

Replika žalobcu, duplika žalovaného

11. Žalobca v replike zo dňa 28.07.2020 navrhol, aby súd ním podanej žalobe vyhovel, zotrúvajúc na všetkom, čo uviedol v žalobe. Mal za to, že žalovaný nesprávne vyhodnotil okolnosti prípadu, keď dospel k záveru o existencii pochybností o tom, že sa nezdržiaval na území Slovenskej republiky nepretržite osem rokov pred podaním predmetnej žiadosti. Pochybnosti o jeho fyzickej prítomnosti na území Slovenskej republiky žalovaný odvodil hlavne z faktu, že zdravotné a sociálne poistenie na našom území začal platiť až od 01.03.2013, avšak takéto závery nie je možné z uvedených skutočností vyvodit'. K stanovisku Daňového úradu Prešov, pobočky Svidník zo dňa 02.08.2019 ohľadom spoločnosti GAMA PLUS, s.r.o., v ktorej bol spočiatku jediným spoločníkom a konateľom, uviedol, že táto spoločnosť v roku 2010 odviedla daň vo výške 480,54 eura, v rokoch 2010 a 2011 daň vo výške 0 eur a v roku 2013 daň iba vo výške 261,92 eura, pričom v ďalších rokoch už vykazuje vyššie zisky a odvádza do štátneho rozpočtu vyššie dane. Je predsa pochopiteľné, že obchodná spoločnosť má určité výdavky spojené s jej založením a vybudovaním, čo malo za následok, že v prvých rokoch podnikania spoločnosť GAMA PLUS, s.r.o., nedosahovala vysoké zisky, a teda aj základ dane bol nízky. Avšak, odvádzanie, hoci aj nízkych daní, svedčí o reálnej podnikateľskej činnosti spoločnosti žalobcu a o jeho reálnom zdržiavaní sa na území Slovenskej republiky.

12. Podľa názoru žalobcu je dôležitá formulácia „trvalý pobyt na území Slovenskej republiky“, pričom v § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z. sa neuvádza ako požiadavka na nadobudnutie štátneho občianstva Slovenskej republiky nepretržitý reálny pobyt na území Slovenskej republiky, ani nepretržitá fyzická prítomnosť na tomto území. Je pravdou, že žalovaný si v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 40/1993 Z. z. môže vyžiadať aj ďalšie informácie potrebné na preskúmanie splnenia podmienok na udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, avšak tieto informácie nesmie vykladať v rozpore s požiadavkami uvedenými v tomto zákone, v tomto prípade v § 7 zákona č. 40/1993 Z. z. Žalovaný nemá právomoc a nesmie stanoviť nad rámec zákonných požiadaviek ďalšie požiadavky, resp. namiesto nepretržitého trvalého pobytu požadovať nepretržitú fyzickú prítomnosť. Napriek tomu, že sa žalobca reálne fyzicky zdržiaval na území Slovenskej republiky, je toho názoru, že žalovaný nepostupoval správne a zákonne, keď vo veci jeho žiadosti rozhodol tak, že konanie zastavil. Aj keď na udelenie štátneho občianstva nie je právny nárok, žalobca nevidel dôvod, prečo by nemal byť spoločnosťou prijatý a nemalo by mu byť udelené štátne občianstvo Slovenskej republiky, v ktorej má záujem žiť aj v budúcnosti a vytvárať spoločensky prospešné hodnoty.

13. Žalovaný v duplike zo dňa 24.10.2023 zotrval na svojom vyjadrení zo dňa 29.06.2020.

V.

Konanie na správnom súde a posúdenie podstatných právnych argumentov

14. Na základe § 3 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 151/2022 Z. z.“) Správny súd v Bratislave začal svoju činnosť 01.06.2023 a súčasne výkon súdnictva prešiel z Krajského súdu v Bratislave, Nitre a Trnave na Správny súd v Bratislave vo všetkých veciach v ktorých je od 01.06.2023 daná právomoc správnych súdov. Vec vedená na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1S/33/2020 bola preto zo zákonných dôvodov podľa predchádzajúcej vety v súlade s Rozvrhom práce Správneho súdu v Bratislave na rok 2023 v znení Dodatku č. 1 náhodným výberom pridelená senátu 6S Správneho súdu v Bratislave a je vedená pod sp. zn. BA-1S/33/2020.

15. Správny súd v Bratislave (ďalej aj len „správny súd“) ako súd vecne a miestne príslušný na konanie vo veci podľa § 10, § 13 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2023 (ďalej aj len „SSP“) a § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného vrátane konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, z dôvodov uplatnených v žalobe a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. O žalobe rozhodol bez nariadenia pojednávania, keďže boli splnené podmienky podľa § 107 ods. 2 SSP. Deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu a rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.06.2024 (§ 137 ods. 4 SSP).

16. Podľa § 493e SSP účinného od 01.07.2023, konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.

17. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa čl. 5 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR, nadobúdanie a stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky ustanoví zákon. Nikomu nemožno odňať štátne občianstvo Slovenskej republiky proti jeho vôli.

19. Podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z. v znení účinnom do 30.11.2019, štátne občianstvo Slovenskej republiky možno udeliť žiadateľovi, ktorý nie je štátnym občanom Slovenskej republiky a má nepretržitý trvalý pobyt na území Slovenskej republiky aspoň osem rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky.

20. Podľa § 8a ods. 5 zákona č. 40/1993 Z. z. v znení účinnom do 30.11.2019, ak tento zákon neustanovuje inak, ministerstvo konanie zastaví, ak žiadateľ nespĺňa podmienku podľa § 7 ods. 1 písm.

a), a zároveň nespĺňa niektorú z podmienok podľa § 7 ods. 2 až 6. Rozhodnutie o zastavení konania sa vyznačí v spise a žiadateľ sa o zastavení konania upovedomí.

21. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca mal ako cudzinec a občan Poľskej republiky od 10.10.2009 povolený na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Sporným sa medzi účastníkmi konania s ohľadom na žalobné námietky stala otázka, či žalovaný zohľadnil všetky podklady, ktoré si zabezpečil na účely rozhodovania o žiadosti žalobcu, a to predovšetkým vyjadrenie cudzineckej polície zo dňa 14.12.2018.

22. Postavenie cudzincov upravuje zákon č. 404/2011 Z. z., ktorý vymedzuje aj pojem cudzinec – je ním každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky. Avšak, v širšom poňatí môžeme hovoriť o každej fyzickej osobe, ktorá nie je občanom daného štátu, teda aj osoby bez štátneho občianstva (apolití ci bezdomovci). V tretej časti tento zákon upravuje pobyt cudzincov a podmienky pre udelenie trvalého pobytu cudzincom. Ďalšou právnou normou, ktorá dá sa povedať završuje po formálnej stránke proces integrácie cudzincov, je zákon č. 40/1993 Z. z., upravujúci konkrétne spôsoby nadobúdania štátneho občianstva. Avšak, ani jeho udelením tento proces integrácie nekončí. Udelenie štátneho občianstva je totiž nezvratnou a trvalou skutočnosťou zabezpečujúcou osobe, ktorej bolo udelené, postavenie občana Slovenskej republiky so všetkými právami a povinnosťami z tohto statusu vyplývajúcich. Vzhľadom na to, že štátne občianstvo v zmysle čl. 5 ods. 2 Ústavy SR nemožno nikomu odňať proti jeho vôli, zákon č. 40/1993 Z. z. ustanovuje jednak podmienky, ktoré musí žiadateľ o udelenie štátneho občianstva spĺňať, pričom výnimka zo splnenia podmienky nepretržitého trvalého pobytu na území SR [§ 7 ods. 1 písm. a)] je prípustná iba u osôb, ktoré sa významne zaslúžili o prínos pre Slovenskú republiku v oblasti ekonomickej, vedeckej, technickej, kultúrnej, sociálnej alebo športovej alebo u osôb, ktorým udelenie štátneho občianstva bude z iného dôvodu v záujme Slovenskej republiky a ďalej podmieňuje udelenie štátneho občianstva verejným záujmom, pričom osobitne sa berie ohľad na bezpečnostné hľadisko Slovenskej republiky.

23. Vzhľadom na to, že štátne občianstvo Slovenskej republiky ako politicko-právny vzťah medzi fyzickou osobou a štátom so sebou prináša podstatnú zmenu statusu jednotlivca a s tým spojený oveľa širší rozsah uplatňovania základných práv a slobôd, ako majú cudzinci, je podľa názoru správneho súdu potrebné pristupovať ku každej žiadosti o udelenie štátneho občianstva obzvlášť starostlivo a je povinnosťou žalovaného ako správneho orgánu oprávneného rozhodovať o takejto žiadosti tak, aby rozhodnutie bolo dostatočne odôvodnené a preskúmateľné.

24. Možno súhlasiť s právnym názorom žalovaného, že na udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky nie je právny nárok a platná právna úprava v ustanovení § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z. ponecháva na uvážení správneho orgánu, či pri splnení zákonných podmienok žiadosti o udelenie štátneho občianstva vyhovie alebo nie. V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, že žalovaný pri použití voľnej úvahy musí rozhodovať tak, aby bola zachovaná právna istota a predvídateľnosť postupu správneho orgánu v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami. K využitiu inštitútu správneho uváženia pri rozhodovaní o žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky sa vyjadril Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 4SŽ/128/98 tak, že „Rozhodnutiu o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky musí predchádzať skúmanie podmienok v takom rozsahu, aby bolo možné príslušným orgánom určiť, či sú alebo nie sú splnené podmienky na udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky.“

25. K rozsahu a požiadavkám na diskrečnú právomoc pri rozhodovaní o udelení štátneho občianstva sa výstižne vyjadril aj Najvyšší správny súd Českej republiky, ktorý v rozsudku č. k. 5 As 9/2008 – 10 zo dňa 22.05.2008 konštatoval, že „...Správne uváženie je v prvom rade vždy limitované princípmi vyplývajúcimi z ústavného poriadku Českej republiky; z nich možno vyvodiť, že aj tam, kde vydanie rozhodnutia závisí natoľko na uvážení správneho orgánu, je tento orgán obmedzený zákazom ľubovôle, (...) princípom rovnosti, zákazom diskriminácie, príkazom zachovávať ľudskú dôstojnosť, ako aj povinnosťou výslovne uviesť, aké kritériá v rámci správnej úvahy použil, aké dôkazné prostriedky si zaobstaral, ako dôkazy uskutočnil a ako ich hodnotil a k akým skutkovým a právnym záverom dospel. Ľubovôľa pri rozhodovacej činnosti správnych orgánov by totiž zjavne odporovala charakteru štátnej správy ako činnosti podzákonnej a zákonom riadenej.“

26. Z vyššie citovaného ustanovenia § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1993 Z. z. vyplýva, že slovenský zákonodarca ponechal žalovanému možnosť v intenciách zákona formulovať svoje rozhodnutie ohľadom žiadosti o udelenie nášho štátneho občianstva autonómne. Keďže na jeho udelenie nie je právny nárok, je na žalovanom, aby starostlivo zvážil, za akých okolností a ktorému žiadateľovi ho udelí v prípade, že sú splnené na to zákonom stanovené predpoklady. Avšak, aj v takomto prípade musí byť jeho správne uváženie logickým vyústením riadneho hodnotenia všetkých skutkových zistení.

27. Rozhodnutia založené na voľnej úvahe správneho orgánu by mohol správny súd zrušiť len vtedy, keby odporovali obsahu spisov, zásadám logického myslenia, či inak by vybočovali z medzí a hľadísk stanovených zákonom. Úlohou správneho súdu totiž nie je nahrádzanie správneho orgánu v jeho odbornej kompetencii ani nahrádzanie správneho uváženia uvážením súdnym, ale iba posúdenie, či sa správny orgán v napadnutom rozhodnutí dostatočne vysporiadal so zisteným skutkovým stavom, resp. či ho zistil riadne a úplne a či takto zistený skutkový stav nie je v rozpore s obsahom administratívneho spisu. Takéto pochybenia však v danej veci zistené boli.

28. Žalovaný si síce za účelom posúdenia žiadosti žalobcu o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky v rámci administratívneho konania s poukazom na § 8a zákona č. 40/1993 Z. z. vyžiadal stanoviská iných orgánov, a to Sociálnej poisťovne – pobočky Svidník, Slovenskej informačnej služby, cudzineckej polície, príslušného daňového úradu, Všeobecnej zdravotnej poisťovne ako aj Mesta Svidník, avšak pri ich vyhodnocovaní postupoval selektívne. Síce využil svoju diskrečnú právomoc rozhodnúť o predmetnej žiadosti žalobcu zastavením konania, avšak opomenul vysporiadať sa s dvoma stanoviskami odporúčacieho charakteru, konkrétne so stanoviskom cudzineckej polície č. PPZ-HCP-PO8-36-006/2018-ŠO zo dňa 14.12.2018 a tiež so stanoviskom Mesta Svidník, Mestského úrad vo Svidníku č. 2288/2018 zo dňa 19.11.2018. Žalovaný až vo vyjadrení k žalobe bližšie objasnil dôvody, ktoré ho viedli k tomu, aby za kľúčové považoval stanovisko Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník, z ktorého vyvodil záver, že neplatenie zdravotného poistenia žalobcom od podania žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky do 01.03.2013 vzbudzuje pochybnosť o jeho fyzickej prítomnosti na území Slovenskej republiky v rozhodnom období. Vyjadrenie žalovaného k žalobe však nemôže v žiadnom prípade nahrádzať riadne odôvodnenie žalobou napadnutého rozhodnutia a okrem toho, neplatenie poistného v našej krajine nijakým spôsobom nepreukazuje, že by sa žalobca na území Slovenskej republiky trvale nezdržoval ani to, že evidencia trvalého pobytu bola u neho len administratívna a nie reálna. „Iba“ úvaha žalovaného vyjadrujúca pochybnosť o reálnosti trvalého pobytu žalobcu na našom území, navyše absentujúca v napadnutom rozhodnutí a uvedená iba vo vyjadrení k žalobe, neobstojí.

29. Neuniklo pozornosti správneho súdu, že zo stanoviska cudzineckej polície zo dňa 14.12.2018 vyplýva, že táto kontrolou u žalobcu dňa 11.12.2018 zistila, že žalobca má skutočne na adrese Hrabová 730/19, Svidník zabezpečené ubytovanie a na tejto adrese vlastní dvojposchodový rodinný dom, v ktorom žije. V predmetnom stanovisku cudzinecká polícia zároveň odporučila udelenie štátneho občianstva SR žalobcovi. Taktiež Mesto Svidník listom zo dňa 19.11.2018 oznámilo Okresnému úradu Prešov, že žalobca má na území ich mesta trvalý pobyt na ulici Hrabová 730/19 a taktiež odporučili udelenie štátneho občianstva SR. Preskúmavajúc napadnuté rozhodnutie žalovaného a jeho postup v správnom konaní dospel správny súd k záveru, že takto skutkový stav je v rozpore s administratívnym spisom. Takýto postup žalovaného nemožno v žiadnom prípade označiť za podrobné skúmanie splnenia zákonných podmienok pre rozhodovanie o žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené správny súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. f) SSP, nakoľko skutkový stav zistený žalovaným je v rozpore s administratívnym spisom. Úlohou žalovaného v ďalšom konaní bude riadne sa vysporiadať so všetkými zistenými skutočnosťami a stanoviskami a svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodniť.

31. Obiter dictum správny súd dodáva, že žiadnym spôsobom neprejudikuje budúce rozhodnutie žalovaného o žiadosti žalobcu o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky. Ako už bolo uvedené, na rozhodovanie o takejto žiadosti je príslušný žalovaný, pričom podľa výslovnej dikcie zákona č. 40/1993 Z. z. nemožno opomenúť, že na jeho udelenie nie je právny nárok ani v prípade splnenia zákonných podmienok. Aj takéto rozhodnutie však musí byť výsledkom riadneho správneho konania,

nesmie byť v rozpore s administratívnym spisom a musí spĺňať požiadavky náležitého odôvodnenia a predvídateľnosti v zmysle vyššie citovanej judikatúry.

32. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, pričom o výške rozhodne správny súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník podľa § 175 ods. 2 SSP.

33. Toto rozhodnutie prijal senát Správneho súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať kasačnú sťažnosť v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia na Správny súd v Bratislave (§ 443 ods. 1 SSP v spojení s § 493e SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 57 SSP) uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené sťažovateľovi, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 SSP).

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

V konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 1 SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.